

04 πολιτισμός&βαρβαρότητα

■ ΤΟΥ Ηρόστρατου

Μια μέρα με τον Αναξίμανδρο και τον Αναξιμένη: Φιλοσοφία προσιτή για τα παιδιά

Με αφορμή τη κυκλοφορία του βιβλίου «Μια μέρα με τον Θαλή» της Ιώς Τσοκώνα, από τις εκδόσεις Ρώσση, είχα σημειώσει πως «η συγγραφέας αποδεικνύει πως τα καλά βιβλία για παιδιά και νέους, αφορούν κι εμάς τους ενηλίκους. Ακόμη δείχνει πως η γνώση μπορεί να γίνει διασκεδαστική, ενώ φανερώνει πόσο αξία θα είχε να μπουν στην εκπαιδευτική διαδικασία βιβλία σύγχρονων Ελλήνων συγγραφέων κι όχι ο... Σέρλοκ Χολμς που αποφάσισε το υπουργείο Παιδείας...»

Η συγγραφέας έρχεται αν συνεχίσει τον δρόμο που χάραξε με ένα νέο βιβλίο που έχει όλες τις αρετές του προηγούμενου, του οποίου αποτελεί αυτοτελή συνέχεια. «Μια μέρα με τον Αναξίμανδρο και τον Αναξιμένη» ο τίτλος και η εικονογράφηση είναι πάλι του Ιάσονα Ανδριανού, που καταφέρνει να εκφράσει μέσα από τις εικόνες του το πνεύμα και την ουσία του βιβλίου. Πίσω από τη γνώση που μεταφέρει με τόσο εύληπτο τρόπο στα παιδιά κρύβεται πολυετής έρευνα και πολύ σημαντική μεταφραστική εργασία.

Ωστόσο όπως λέει η ίδια «όλα ξεκίνησαν από μια ερώτηση που μου έκανε ο μεγαλύτερος γιος μου όταν ήταν έξι χρονών. Ήθελε να μάθει τι πίστευαν οι Αρχαίοι Έλληνες για τον κόσμο. Έψαξα να βρω κάποιο παιδικό βιβλίο και με έκπληξή μου είδα ότι δεν υπήρχε. Στράφηκα στη βιβλιογραφία των ενηλίκων συγκεντρώνοντας πληροφορίες, με σκοπό να τις κάνω προσιτές και ευχάριστες σε ένα παιδί του 21ου αιώνα. Μια μελέτη που μου πήρε πολλά χρόνια και είχε ως αποτέλεσμα την εργασία μου «Ταξιδεύοντας με τους Προσωκρατικούς» που δημοσιεύτηκε τμηματικά στο περιοδικό λόγου και τέχνης *Κινιστέρνα*. Για χρόνια έγραφα και ξαναέγραφα τα κείμενα όσο το δυνατόν πιο απλοποιημένα, αλλά συνειδητοποίησα ότι για να τραβήξει την προσοχή των παιδιών κάτι τέτοιο, θα έπρεπε να υποστηρίζεται από δυνατό σχέδιο και το περιορισμένο ταλέντο μου δεν βοηθούσε καθόλου. Αργότερα ανέλαβα να μεταφράσω στα τουρκικά το έργο του Διογένη Λαέρτιου «Βίοι Φιλοσόφων», που με συντρόφεψε πάνω από οκτώ χρόνια. Έτσι ξανασυναντήθηκα με τους παλιούς γνώριμους μου. Τους διάβασα ξανά, λέξη προς λέξη, και ένιωσα ξανά τον ενθουσιασμό που είχα νιώσει όταν τους μελετούσα. Αποφάσισα λοιπόν να μοιραστώ τον ενθουσιασμό μου αυτό με όσο το δυνατόν περισσότερο κόσμο, μιας και τα παιδιά μου στο μεταξύ είχαν γίνει ολόκληροι άνδρες...»

Στο νέο βιβλίο πρωταγωνιστές είναι πάλι τα δυο αδέρφια ο Ιάσωνας και ο Αϊάντας. Η δασκάλα του Ιάσωνα, η κυρία Γιολάντα παρουσίασε στη τάξη στοιχεία για τη ζωή και

τη φιλοσοφία του Αναξίμανδρου – ομολογώ πως αγνοούσα πλήθος πληροφοριών, όπως την πολύ ενδιαφέρουσα αιτιολόγηση της εξελικτικής θεωρίας από τον Αναξίμανδρο αιώνες πριν τον Δαρβίνο ή την παράξενη άποψή του για το σχήμα της Γης.

Λέγεται, σύμφωνα με το βιβλίο πως είχε προβλέψει σεισμό, «σε μια εποχή που οι άνθρωποι πίστευαν ότι το φαινόμενο αυτό είχε σχέση με τον θυμό του ηγέτη των Γιγάντων, τον Εγκέλαδο»

Όμως αν το βιβλίο έμενε μόνο στην παράθεση πληροφοριών θα ήταν κουραστικό για τους νεαρούς αναγνώστες, έτσι η συγγραφέας παρεμβάλλει σκηνές της καθημερινότητας, με τις διαμαρτυρίες για το φαγητό – «Πάλι ψάρι;» – τους καβγάδες και τις συμφιλιώσεις των παιδιών, αλλά και την υπομονετική μητέρα που βρίσκει αφορμή από τα μικρά γεγονότα να ταξιδέψει και αυτή τα παιδιά στην Ιστορία αλλά και αν μιλήσει για τον Αναξιμένη, μαθητή και διάδοχο του Αναξίμανδρου.

Όλες αυτές οι πληροφορίες και οι συγκινήσεις της ημέρας, θα οδηγήσουν τελικά σε ένα ακόμη παράξενο ταξίδι στον χρόνο, όπως είχε συμβεί και στο προηγούμενο βιβλίο. Όνειρο ή πραγματικότητα; Η Ιώ Τσοκώνα αφήνει τους αναγνώστες να σκεφτούν και να αποφασίσουν.

Έτσι ξαφνικά οι δυο ήρωες θα βρεθούν ντυμένοι με χιτώνες στην αρχαία Μίλητο! Θα συναντήσουν τη Κασσιόπη, την οικονόμο του Θαλή που θα τους μιλήσει για τον θάνατό του.

Χάρη σ' αυτή θα γνωρίσουν αρχικά και τον Αναξιμένη. Εκεί θα τους πει κάτι που θεωρώ ως σημαντικό μήνυμα για τους αναγνώστες: «Η γνώση είναι, όπως όλα τα πράγματα στον κόσμο, κάτι που εξελίσσεται. Αυτά που μαθαίνουμε από τους δασκάλους μας, οφείλουμε να τα εμπλουτίσουμε και να τα διαδώσουμε, για να πούμε ότι προσφέραμε κι εμείς κάτι στην ανθρωπότητα»...

Μαζί του θα έχουν μια μεγάλη συζήτηση, όπου μαθαίνουν όλοι στοιχεία της επιστήμης και της φιλοσοφίας του.

Στον κήπο του θα γνωρίσουν και τον δάσκαλό του τον Αναξίμανδρο, που έχει την αγωνία να μάθει να τραγουδά γιατί πιστεύει πως είναι παράφωτος. Οι φιλόσοφοι κατεβαίνουν από τα βάρη και γίνονται άνθρωποι σαν κι εμάς, που όμως έμαθαν να παρατηρούν και να σκέφτονται.

«Όλα αυτά που βλέπουμε, όλα όσα γεννήθηκαν και υπάρχουν, δημιουργήσαν ένα χρέος που θα πρέπει να το εξοφλήσουν», θα πει στα παιδιά και θα προσθέσει:

«Πρέπει να αποσυντεθούν και να ξαναδημιουργηθούν, σύμφωνα με την τάξη του χρόνου. Όλα γεννιούνται και φθείρονται ασταμάτητα με τρόπο ώστε να διατηρείται

54ο
ΦΕΣΤΙΒΑΛ
ΒΙΒΛΙΟΥ

ΕΚΔΗΛΩΣΗ- ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ

54ο Φεστιβάλ Βιβλίου

Πεδίον του Άρεως

Σκηνή: **Μαλάλα Γιουσαφζάι**

Δευτέρα 14 Σεπτεμβρίου

Ώρα: **19:30**

η ισορροπία...»
Σκέψεις καθόλου αυτονόητες ακόμη και σήμερα στον 21ο αιώνα, πρωτοποριακές για την εποχή τους.

Μετά το μάθημα φωνητικής του Αναξίμανδρου τα παιδιά θα βρεθούν ακολουθώντας ένα σκυλάκι σε μια σκοτεινή σπηλιά και τότε θα... ξυπνήσουν!

Τι να είχε συμβεί;
Θα μείνουμε με την απορία. Πάντως αυτό που μετράει είναι το ταξίδι στον χρόνο και στη γνώση.

Στο τέλος του βιβλίου παρατίθεται μια πολύ ενδιαφέρουσα βιβλιογραφία.

Πάντα έχω την άποψη πως τέτοια βιβλία για παιδιά αξίζει να διαβάζονται από όλη την οικογένεια. Να τα διαβάζουμε μαζί, να ψάχνουμε, να θέτουμε ερωτήματα.

Το «Μια μέρα με τον Αναξίμανδρο και τον Αναξιμένη» είναι έτσι γραμμένο που

προσφέρεται και για τέτοια ομαδική ανάγνωση. Νομίζω πως είναι ένας πιο γόνιμος τρόπος να περνάμε χρόνο μαζί από το να βυθιζόμαστε σε μια οθόνη.

Αλλά και το ίδιο το περιεχόμενο, η φιλοσοφία, σε μια εποχή που πολεμά την πραγματική γνώση κι αφήνεται να καταβροχθιστεί από τις σειρήνες της Τεχνητής Νοημοσύνης που σβήνουν τη σκέψη και τη δημιουργική αναζήτηση, τέτοια βιβλία είναι εργαλεία αντίστασης...

Το καινούριο βιβλίο της Ιώς Τσοκώνα «Μια μέρα με τον Αναξίμανδρο και τον Αναξιμένη» (εκδόσεις Ε. Ρώσση) θα παρουσιαστεί στο 54ο Φεστιβάλ Βιβλίου, στο Πεδίον του Άρεως, τη Δευτέρα 14 Σεπτεμβρίου στις 19:30. Σκηνή: «Μαλάλα Γιουσαφζάι», στον χώρο του παλιού θερινού θεάτρου «Αλίκη».